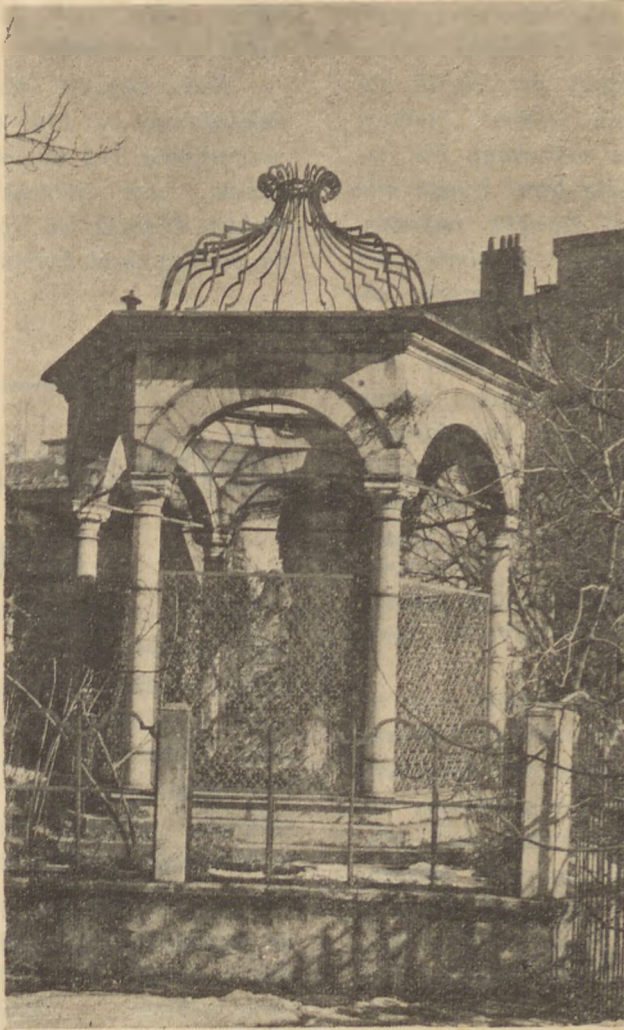

Ragıp Paşa Kütüphanesi

Divan edebiyatının üstad ve şairlerinden ve Osmanlı sadrazamlarının değerlilerinden biri olan Koca Ragıp Paşa İstanbul'da 1698'de doğmuştur. Babası Defterhane kâtiplerinden idi. Kendisi de bir müddet oraya devam etmiş, sonra muhtelif paşaların maiyetinde İran ve Bağdat taraflarında bulunmuş. Bir aralık Bağdat Defterdarı, İstanbul'da Maliye tezkerrecisi, daha sonra Reisülküttab vekili, Erzurum ordusu Defterdarı, İshakçı seferinde Cezye muhasebecisi. Sadaret mektupçusu, 1740'da Reisülküttab olmuştur. Bu vazifede üç sene muvaffakiyetle çalıştıktan sonra, vezir rütbesiyle Mısır Valiliğine tayin olmuş, badehu Halep ve Şam valisi olmuş, 1756'da üçüncü Osman zamanında ilk defa Sadrazam oldu. Bîlâhare III.cü Mustafa zamanında tekrar Sada-

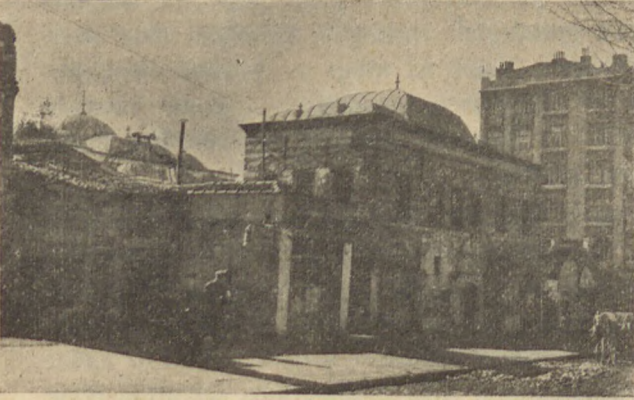
Ragıp Paşa'nın kabri.

Tombe du Grand Vézir Kodja Ragıp Paşa.

rete getirilerek beş buçuk yıl iktidar mevkîinde kaldı. Sultan Mustafa'nın kız kardeşi Salihâ Sultanla evlenmişti. Devletin zaif bir zamanında hükûmete geldiği halde, tedbir ve kıyaseti sayesinde memleketi harp afetinden korumağa Tersane ve Tophaneleri islah ederek, orduyu biraz bilgi ve fen ile kuvvetlendirmeye muvaffak oldu.

Şiirlerini muhtevi divanı 1887'de Mısırdaki Buâk matbaasında basılmıştır. Sefinetü Ragıp ve Definetül metalib ünvanlı Arabça diğer bir eseri dahi aynı matbaada basılmıştır. Bunlardan başka Mecmuai Ragıp gibi eserleri de vardır.

İstanbul'da vefat edip Koska civarında inşa ettirmiş olduğu kütüphane, sibyan mektebi, çeşme, sebîl gibi hayratı ihtiva eden mahallin haziresinde medfundur. Kütüphanesi

Koca Ragıp paşa Kütüphanesinin dışı
Bibliothèque de Raghib Pacha (18e s.)

Ragıp Paşa Kütüphanesinin Çeşmesi
Fontaine de la Bibliothèque de Ragib Pacha.

murabba bir plân üzerine inşa edilmiştir. Üzeri dört mermer sütun üzerine oturtulmuş merkezi bir kubbenin dört köşesinde küçük kubbe ve bunların aralarında dört beşik örtüsü tolozla örtülmüştür. Cebhesinde iki taraflı merdivenli ve iki sütunlu bir küçük ravak mevcut olup, kapısının üstünde Arapça bir kitabe ile iki beyitten mürekkep bir tarih vardır. Sağda ve solda birer küçük oda mevcuttur. Bunlardan sol tarafta bulunan, kütüphane için mescid olarak yapılmış, bir mihrabı vardır. Kütüphanenin ortasında kitapların konulmasına mahsus dolaplar ihtiva eden musanna bronz bir şebeke mevcuttur. Bunun etrafı okuyucuların oturmasına tahsis edilmiştir. Şimal garp ve cenup duvarlarında beşer pencere vardır, ve pencere araları çinilerle müzeyyendir. Cadde tarafında ve dükkânların üzerinde bulunan, ilk mektep olarak yapılmış olup, buraya üzeri açık bir taş merdivenle çıkar. Burası şimdi (Maarif Vekâleti Kütüphaneler Tasnif komisyonu) tarafından işgal edilmektedir.

Bunun altında, cümle kapısının sağ ve solunda bir takım dükkânlar vardır. Bunların temiz tutulması kasap ve saire gibi esnaflara icara verilmemesini temin için Encümen teşebbüste bulunmuştu. Kütüphanenin şark cebhesindeki hazirede altı adet mermer sütunlu ve müseddes şekilde üzeri açık bir türbede Sadrazam Mehmet Ragıp Paşanın kabri bulunmaktadır. Mezar taşlarındaki kitabesi (2) No. da yazılıdır. Garp tarafında güzel bir çeşmesi vardır. Bunun kitabesi (3) No. da mukayettir. Şark cenubi cihetinde kütüphane

memurlarının gündüzleri istirahat etmeleri için yapılmış odalar bulunmaktadır. Bütün bunlar yüksek duvarlarla ihata edilmiş bir bahçe içinde olup tarzı mimarisi üçüncü Mustafa devri üslûbundadır.

Kütüphanede Ragıp Paşa tarafından vakfedilmiş ve 1527 de başkaları tarafından vakfedilmiş 114 ki cem'an 1641 cild yazma ve basma eser mevcut iken bilâhare Tevfik Yahya, Musalla ve Yeni medreselerin kitapları da buraya naklolunmuştur.

Fehmi KARATAY

Ragıp Paşa Kütüphanesinin meşruası
Dépendance de la Bibliothèque de Ragıp Pacha.

